

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan toimintakertomus 2022

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta 40 vuotta

Vuonna 2022 lautakunta täytti 40 vuotta ja on siten toiminut oikeusturvan antajana varsin kunnioitettavan ajan. Tapaturmalautakunta perustettiin 1982 osana varsin suurta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen uudistusta. Sen jälkeen lainsäädäntö on useaan kertaan muuttunut pala palalta, viimeisimpänä uudistuksena oli kokonaan uuden työtapaturma- ja ammattitautilainsäädännön voimaantulo 2016. Lautakunnan ydintehtävä on kuitenkin säilynyt muuttumattomana koko sen 40-vuotisen historiansa ajan: antaa ensimmäisenä muutoksenhakuasteena ratkaisu vakuutuslaitosten päätöksistä tehtyihin valituksiin.

Keskeisimmät valituksen aiheet ovat aina olleet samat: onko vakuutetulla lainkaan oikeutta korvaukseen juridisin tai lääketieteellisin perustein, tai, onko korvauksensaajalla enää oikeutta jatkokorvaukseen lääketieteellisen syy-yhteyden perusteella. Vaikka ratkaistavat kysymykset ovat perusteiltaan säilyneet samoina, yhteiskunnan ja työelämän muutokset sekä lääketieteen kehittyminenkin ovat tuoneet yksityiskohtiin aina kullekin ajalle ominaisia piirteitä. Esimerkiksi koronapandemian seurauksena ratkaistavaksi tuli sekä itse koronatautiin liittyviä tapauksia että lisääntyneeseen etätyöhön liittyviä tapauksia, joiden lisääntyminen näkyi edelleen toimintavuonna 2022.

Oikeudellisen ympäristön yleinen kehitys on muuttanut lautakunnan menettelyä enemmän kuin korvaussäännösten muutokset. Menettelyä koskevat säännöt oikeusturvan takeena ovat tulleet hallintolainkäytön lainsäädännöllisen kehityksen myötä koko ajan merkityksellisimmiksi ja tarkemmiksi. Tämä on luonnollisesti kasvattanut työmäärää ratkaistavaa juttua kohden huomattavastikin vuosikymmenten aikana. Myös henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyt ovat muuttuneet merkittävästi ja lisänneet käsittelyssä vaadittavaa tarkkuutta.

Toimintatapa on radikaalisti muuttunut myös digitalisaation myötä. Nyt olemme jo kolme vuotta toimineet pääosin täysin paperittomasti ratkaisutoiminnassamme. Uuden käsittelyjärjestelmän ja jäsenjärjestelmän käyttö on vaatinut kaikilta asianosaisilta uusien toimintatapojen opettelua. Käsittelyjärjestelmän käyttöönotto on valitettavasti aiheuttanut valitusasioiden käsittelyssä hidastumista, mutta vähitellen olemme pääsemässä parempaan tuotokseen.

Kaikkien näiden muutosten seurauksena työntekijöiltämme vaaditaan siten entistä laajempaa asiantuntemusta. Tässä suhteessa asiat ovat kunnossa, meillä on erittäin pätevä ja motivoitunut henkilöstö. Samoin laadukkaan ratkaisutoiminnan takeena ovat aina olleet pätevät jäsenet, jotka sopivassa suhteessa edustavat vankkaa kokemusta käsiteltävistä asioista ja toisaalta tuoretta näkemystä.

Mika Mänttari, puheenjohtaja

Tehtävät

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta on riippumaton ensimmäisen asteen muutoksenhakuelin, joka käsittelee työtapaturma- ja ammattitautilainsäädännön ja muun lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin kuuluvia valitusasioita. Muutoksenhakulautakuntaan valitetaan vakuutuslaitosten päätöksistä, jotka koskevat lähinnä työntekijöiden, yrittäjien ja maatalousyrittäjien työtapaturmia ja ammattitauteja, asevelvollisten sotilastapaturmia ja palvelussairauksia. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa vakuutusosoikeuteen. Muutoksenhakulautakunnan lainvoimainen päätös pannaan täytäntöön niin kuin riita-asiansa annettu lainvoimainen tuomio. Muutoksenhakulautakunnan toiminnan tavoitteena on valitusasioiden ratkaiseminen oikeudenmukaisesti, yhdenmukaisesti ja perustellusti kohtuullisessa käsittelyajassa.

Muutoksenhakulautakunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnasta on säädetty tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetusta laissa (1316/2010). Muutoksenhakulautakunnan toimielinten ja toimihenkilöiden tehtäviä on lisäksi määritelty muutoksenhakulautakunnan työjärjestyksessä. Asioiden käsittelyssä muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan lakia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja lakia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa sekä lakia oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittämisestä.

Muutoksenhakulautakunnassa käsiteltäviä asioita ratkaisivat v. 2022 ensiasteena seuraavat vakuutuslaitokset:

- Försäkringsaktiebolaget Alandia 1.7.2022 asti
- If Vahinkovakuutus Oyj, Suomen sivuliike
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva
- LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö
- Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö
- Pohjola Vakuutus Oy
- Protector Forsikring ASA, Suomen sivuliike
- Tapaturmavakuutuskeskus
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö
- Valtiokonttori
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag

Hallinto

Puheenjohtaja johtaa muutoksenhakulautakuntaa ja vastaa sen toiminnasta, valvoo laintulkinnan yhdenmukaisuutta muutoksenhakulautakunnan ratkaisuissa sekä vastaa muutoksenhakulautakunnan hallinnollisista asioista työjärjestyksessä tarkemmin määrättyllä tavalla. Viisihenkinen hallintojaosto käsittelee työjärjestyksen mukaan merkittävät hallintoasiat elleivät ne kuulu täysistunnon, puheenjohtajan tai muiden hallintoasioista vastaavien toimihenkilöiden tehtäväksi. Merkittävillä hallintoasioilla

tarkoitetaan muita kuin muutoksenhakulautakunnan juoksevaan hallintoon kuuluvia asioita. Hallintojaosto esim. päättää talousarvioesityksestä ja hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen.

Hallintojaostoon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtajat sekä yksi työnantaja-, yksi työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ja yksi maatalousyrittäjien järjestöjen ehdotuksesta nimitetty jäsen. Hallintojaostoon kuuluivat toimintavuonna tapa-
turma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätoiminen puheenjohtaja Mika Mänttari sekä jäsenenä muutoksenhakulautakunnan varapuheenjohtajat Pauli Ståhlberg ja Irene Luukkonen sekä Markus Äimälä, Timo Koskinen ja Maire Lumiaho. Toimintavuonna hallintojaosto piti kokouksen kuusi kertaa.

Muutoksenhakulautakunnan täysistunto vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää hallintojaostolle vastuuvapauden. Myös muutoksenhakulautakunnan työjärjestystä koskevat asiat on käsiteltävä täysistunnossa. Täysistunto kokoontui kerran vuoden 2022 aikana hallinnollisten asioiden johdosta.

Valitusasioiden käsittely

Muutoksenhakulautakunnan käytössä olevassa järjestelmässä asiakirjat ovat sähköisessä muodossa.

Vakuutuslaitokset toimittavat valitus- ja hakemuskäsittelyyn liittyvät asiakirjat sähköisesti ja järjestelmä hoitaa vireille tulon kirjaamisen automaattisesti. Asioiden valmistelusta huolehtivat valmistelijat ja esittelijät. Toimistohenkilöstö hoitaa toimistoon ja puhelinpalveluun liittyviä asioita.

Muutoksenhakulautakunta ratkaisee asioita kolmessa jaostossa. Jaostoon kuuluu lainoppinut puheenjohtaja, lääkärijäsen, lakimiesjäsen ja kaksi työelämän ja työmarkkinoiden olosuhteita tuntevaa jäsentä, joista toinen on työnantajakeskusjärjestön ehdotuksen perusteella nimitetty jäsen ja toinen työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetty jäsen sekä maatalousyrittäjäjärjestön ehdotuksen perusteella nimitetty jäsen.

Asiat ratkaistaan pääsääntöisesti kirjallisen aineiston perusteella ja päätökset tehdään jaoston istunnossa esittelijän esityksestä. Muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen pyynnöstä järjestää suullisen käsittelyn tai järjestää sen itse viran puolesta. Suullinen käsittely järjestetään silloin, kun muutoksenhakulautakunta pitää sitä tarpeellisena ratkaistavan asian selvittämiseksi. Toimintavuonna ei järjestetty yhtään suullista käsittelyä. Muutoksenhakulautakunnan käsittely ja päätökset ovat asianosaisille maksuttomia. Muutoksenhakulautakunnan päätöksiin voi joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta hakea muutosta vakuutusosastolta.

Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai jaosto voi määrätä jaostossa käsiteltävänä olevan asian ratkaistavaksi vahvennetussa jaostossa yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi. Jaostoon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtajat sekä asiaa

aikaisemmin käsitelleen jaoston jäsenet. Vahvennettu istunto kokoontui kuusi kertaa toimintavuoden aikana ja sen istunnoissa käsiteltiin seitsemän asiaa.

Jos muutoksenhakulautakunnan ratkaistavalla asialla on periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta muissa vastaavanlaisissa tapauksissa tai jos jaoston ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä, muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai jaosto voi määrätä asian käsiteltäväksi muutoksenhakulautakunnan täysistunnossa. Toimintavuonna ei järjestetty yhtään täysistuntoa valitusasian käsittelyä varten.

Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ratkaisee eräitä asioita yksin ilman jaostoa: valituksen tai poistohakemuksen peruuttaminen, valituksen tai hakemuksen tutkimatta jättäminen, uuden selvityksen johdosta asian palauttaminen kokonaisuudessaan vakuutuslaitokselle, täytäntöönpanon keskeyttämistä koskeva asia sekä päätös hakemuksesta, joka koskee tietojen tai asiakirjojen tiedoksisaantia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain (381/2007) nojalla tai pyynnöstä, joka koskee tiedon antamista asiakirjasta viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

Muutoksenhakulautakunnan kokoonpano ja istunnot

Valtioneuvosto nimittää muutoksenhakulautakunnan jäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan. Muutoksenhakulautakunnan nykyinen toimikausi on ajalle 14.1.2021 – 31.12.2025.

Muutoksenhakulautakuntaan kuuluu päätoiminen puheenjohtaja, kaksi sivutoimista varapuheenjohtajaa ja 15 varsinaista jäsentä sekä heidän varajäsenensä ja puheenjohtajien yhteinen varajäsen. Jäsenet toimivat tuomarinvastuulla. Kukin jäsen antaa tuomarinvakuutuksen toimikautensa alussa, jos hän ei ole tehnyt sitä aikaisemmin. Muutoksenhakulautakunnan kuusihenkiin jaostoihin kuuluvat puheenjohtaja, lääkäri- ja lakimiesjäsen, yksi työnantaja-, yksi työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ja yksi maatalousyrittäjien järjestöjen ehdotuksesta nimitetty jäsen.

Keväällä 2020 alkaneen koronapandemian takia lautakunnassa siirryttiin sähköisiin istuntoihin ja niitä jatkettiin myös toimintavuoden kevätkausi ja toukokuusta 2022 lähtien fyysisiä istuntoja pyrittiin järjestämään jaostoittain noin kerran kuukaudessa.

Jaostot kokoontuvat kesä- ja joulutaukoja lukuun ottamatta viikoittain. Jaostojen istuntoja v. 2022 oli 133 ja ratkaistavat asiat jakaantuivat tasaisesti jaostoille.

Jäsenet v. 2022

Puheenjohtaja

- Oikeustieteen kandidaatti Mika Mänttari

Varapuheenjohtajat

- Varatuomari Irene Luukkonen
- Oikeustieteen tohtori, varatuomari Pauli Ståhlberg

Lakimiesjäsenet

- Oikeustieteen kandidaatti Olli Häkkinen
- Johtava asiantuntija, oikeustieteen kandidaatti Seija Jalkanen
- Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari Riitta Kokko-Herrala

Lääkärjäsenet

- Lääketieteen ja hammaslääketieteen lisensiaatti, korva-, nenä- ja kurkkutautien ja työterveyshuollon erikoislääkäri Soile Jungewelter
- Lääketieteen lisensiaatti, kirurgian, ortopedian ja traumatologian erikoislääkäri Matti Karjalainen
- Lääketieteen tohtori, kirurgian, ortopedian ja traumatologian erikoislääkäri Mickael Parviainen

Työnantajakeskusjärjestöjen ehdotuksesta määrätyt jäsenet

- Lainopillinen asiamies Mikko Nyysölä 29.12.2022 asti ja siitä alkaen asiantuntija Mikko Räsänen
- Johtava asiantuntija Vesa Rantahalvari
- Lakiasianjohtaja Markus Äimälä

Työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ehdotuksesta määrätyt jäsenet

- Juristi Inka Douglas
- Päälakimies Timo Koskinen
- Työelämäasioiden päällikkö Lotta Savinko

Maatalousyrittäjäkeskusjärjestöjen ehdotuksesta määrätyt jäsenet

- Lakimies Maire Lumiaho
- Asiantuntija Marja Tallavaara 17.3.2022 saakka ja siitä alkaen verojohtaja lakimies Timo Sipilä
- Juristi Mikaela Strömberg-Schalin 30.6.2022 saakka ja siitä alkaen toiminnanjohtaja Jonas Laxåback

Varajäsen

- Oikeustieteen kandidaatti Petteri Immonen

Varajäsenet

- Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari Anna Maria Brandt
- Hallitussihteeri, oikeustieteen kandidaatti Eva Aalto
- Oikeustieteen maisteri Kaisa Laine

Varajäsenet

- Lääketieteen tohtori, ortopedian ja traumatologian erikoislääkäri Minna Laitinen
- Lääketieteen tohtori, neurologian erikoislääkäri Susanna Melkas
- Lääketieteen tohtori, työterveyshuollon erikoislääkäri Riitta Sauni

Varajäsenet

- Asiantuntija Minna Etu-Seppälä
- Johtava asiantuntija Markku Rajamäki
- Asiantuntija Katja Leppänen

Varajäsenet

- Juristi Samppa Koskela
- Sosiaaliasiain päällikkö Pirjo Väänänen
- Työelämäasioiden päällikkö Jaana Meklin

Varajäsenet

- Verojohtaja Timo Sipilä 17.3.2022 saakka ja siitä alkaen asiantuntija Johanna Andersson
- Maitoasiamies Marjukka Mattio
- Asiantuntija Leena Suojala

Ratkaisutoiminta

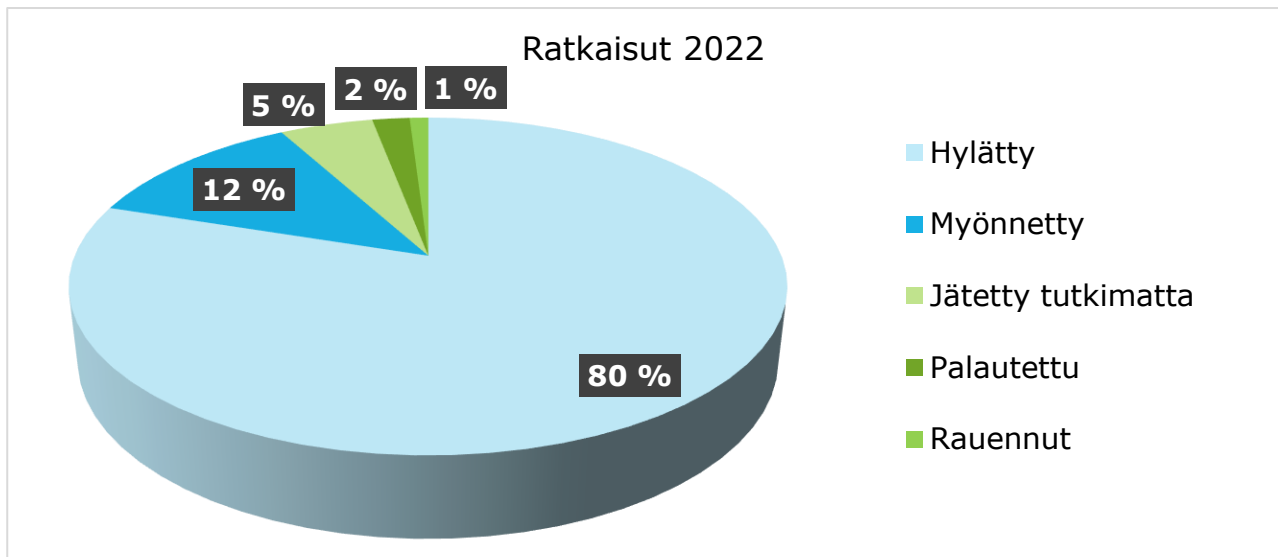
Vuosi	Saapunut	Käsitelty	Muutettu (%)	Hylätty (%)	Käsittelyaika (pv)	Vireillä vuoden lopussa
2013	4 902	4 609	11	83	184	2 493
2014	5 036	4 369	13	79	219	3 189
2015	4 588	5 289	14	79	234	2 488
2016	4 460	4 766	12	79	185	2 204
2017	4 730	4 189	15	77	207	2 765
2018	4 293	4 149	15	76	240	2 934
2019	3 741	4 192	13	78	255	2 509
2020	3 743	3 608	15	76	240	2 709
2021	3 445	3 243	11	79	300	3 001
2022	3 345	3 595	12	80	326	2 800

Vuonna 2022 muutoksenhakulautakuntaan saapui 3 345 asiaa, mikä on 100 asiaa (2,5 %) vähemmän kuin vuonna 2021. Saapuneiden asioiden määrän väheneminen siis jatkui edelleen, mutta loppuvuodesta selvästi hidastuen.

Muutoksenhakulautakunta antoi päätöksen 3 595 asiassa, mikä on 364 asiaa (11,3 %) enemmän kuin vuonna 2021 ja ylsi samalle tasolle kuin vuonna 2020. Vuoteen 2019 eli aikaan ennen uutta tietojärjestelmää ja sähköistä käsittelyä on vielä siten ratkaisutoiminnassa kirittävää.

Muutoksenhakulautakunnassa ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 326 päivää eli lähes 11 kuukautta, joka on merkittävästi pidempi kuin ennen vuotta 2021. Käsittelyajan pidentyminen johtuu käsittelyn hidastumisesta uudessa tietojärjestelmässä. Käsittelyaika on alkanut selvästi lyhentyä vasta loppuvuonna ja vanhimmat asiat saadaan ratkaistua alkuvuoden 2023 aikana.

Seuraavalle vuodelle siirtyi 2 800 ratkaisematonta asiaa, mikä on 201 asiaa vähemmän kuin vuoden 2021 lopussa.

Ratkaisujen muutosprosentti oli 12, mikä on hieman alle pitkäaikaisen keskiarvon, silti normaalilla vaihteluvälillä. Ratkaisutyypin jakautuminen on pysynyt varsin vakiintuneena vuodesta toiseen. Vakuutuslaitoksille palautettiin uudelleen käsiteltäväksi noin 2 % tapauksista. Hylkääviä ratkaisuja oli 80 % päätöksistä.

Lääketieteellisten asioiden osuus ratkaistuista oli 79 % ja lainopillisten 21 %. Edeltävän kymmenen vuoden aikana lääketieteellisten ja lainopillisten asioiden suhde on ollut keskimäärin tasolla 86 % - 14 %. Lainopillisten asioiden määrä on suhteellisesti hieman kasvanut parina viime vuotena.

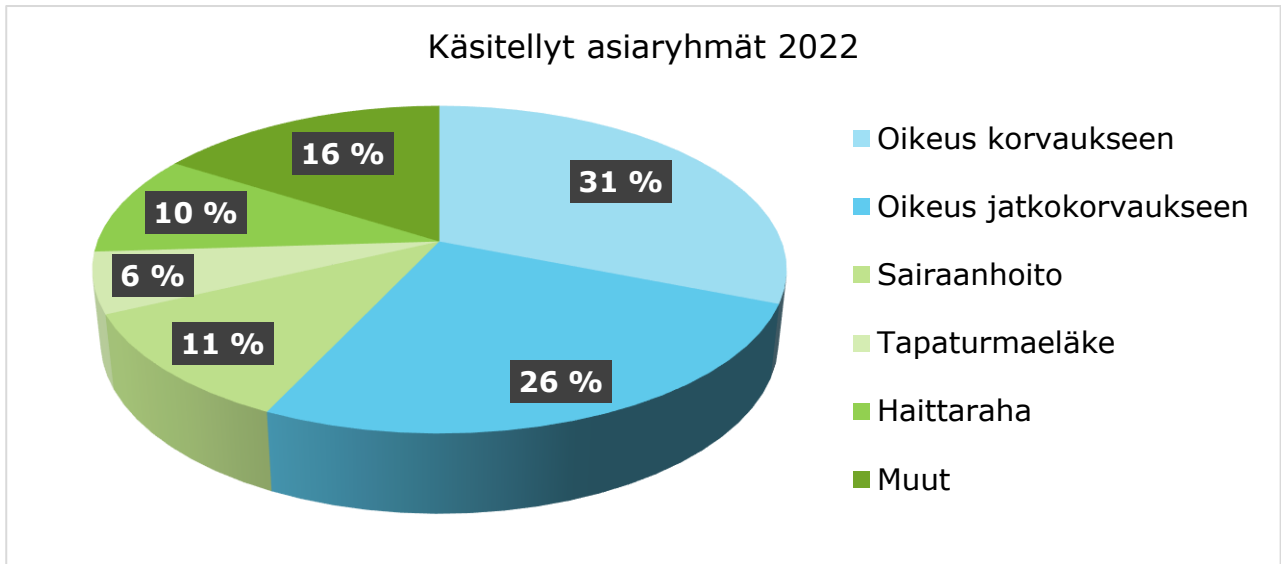
Suurin osa (noin 97 %) ratkaistuista asioista on ns. tavallisia erilaisia korvauspäätöksiä koskevia valitusasioita, mutta muutamia muitakin asiatyyppejä käsitellään:

- perustevalituksia ja laiminlyöntimaksua koskevia asioita ratkaistiin 19 kpl.
- poistohakemuksia ratkaistiin 81 kpl, joissa poistoa haki vakuutuslaitos kaikissa muissa paitsi yhdessä tapauksessa.
- vakuutusoikeuden muutoshakulautakunnan uudelleen käsiteltäväksi palautettavia asioita ratkaistiin 11 kpl.

Vahinkotapahtuman luonteen perusteella voidaan ratkaistut asiat jaotella karkeasti tapaturma- ja ammattitautiasioihin:

- tapaturma-asioita 89 %
- ammattitautiasioita 9,9 %.

Käsiteltyjen asiaryhmien jakautuminen on pysynyt pitkään hyvin vakiintuneena eikä tässä ole muutosta vuonna 2022. Käsitellyistä asiaryhmistä suurimman osan muodostivat ne valitukset, jotka koskivat oikeutta korvaukseen (31 %) ja oikeutta jatkokorvaukseen (26 %). Näissä asioissa on tyypillisesti kysymys siitä, onko vahinkotapahtuma sattunut korvattavissa olosuhteissa, onko vahinkotapahtumasta aiheutunut ylipäänsä korvattavaa vammaa, tai ovatko pitkittyneet oireet syy-yhteydessä korvattuun vahinkotapahtumaan.

Tiedottaminen

Muutoksenhakulautakunnan kotisivuilla www.tapaturmalautakunta.fi kerrotaan muutoksenhakulautakunnan toiminnasta, annetaan ohjeita muutoksenhakijoille ja tietoa tapaturmavakuutuksesta. Kotisivut vaihdettiin uudelle alustalle vuoden 2021 lopulla ja samassa yhteydessä sivujen ulkonäköä sekä sisältöä muutettiin huomioiden myös digipalvelulain saavutettavuusdirektiivin vaatimukset. Muutostyö jatkui vielä vuoden 2022 puolella. Kotisivuilla olevista tiedoista suurin osa on käännetty myös ruotsiksi ja englanniksi. Suomenkielisiltä sivuilta löytyy mm. muutoksenhakulautakunnan oikeustapausrekisteri, johon on viety muutoksenhakulautakunnan ratkaisuja vuodesta 2007 lähtien. Muutoksenhakulautakunnan toimintakertomukset sekä tilastotiedot ovat nähtävissä muutoksenhakulautakunnan nettisivuilla. Myös muutoksenhakulautakunnan avoimet työtehtävät julkaistaan nettisivuilla.

Muutoksenhakulautakunta on lähettänyt v. 2017 lähtien jäsenilleen jäsentiedotteen muutaman kerran vuodessa. Vuonna 2022 jäsentiedote lähetettiin kolme kertaa. Jäsentiedotteessa kerrotaan muutoksenhakulautakunnan ajankohtaisista asioista sekä tiivistelmät vahvetuissa istunnoissa käsitellyistä asioista sekä keskeisistä korkeimman oikeuden ja vakuutus oikeuden päätöksistä.

Kehitystyö

Toimintavuonna on edelleen aktiivisesti jatkettu sähköisen käsittelyjärjestelmän kehittämistä. Sähköisen järjestelmän kehitystyön yhteydessä myös työprosesseja käytiin läpi ja niihin tehtiin tarvittavia muutoksia tavoitteena prosessin sujuvuus ja käsittelyajan lyhentäminen ja näin ollen muutoksenhakijan oikeusturvan parantaminen. Tämän johdosta sekä prosessi- että teknisiä ohjeita koskeva päivitystyö jatkui koko toimintakauden.

Sähköisen järjestelmän toimittajan ja IT-toimittajan kanssa pidettiin säännöllisiä palaveri- ja toiminnan sujumuuden varmistamiseksi.

Kaikessa toiminnassa pyrkimyksenä on tietojärjestelmien hyödyntäminen ratkaisutyössä sekä muussa toiminnassa. Tämä on mahdollistanut mm. laajan etätöiden ja etäistunnot.

Arkistossa olevien paperiasiakirjojen sähköistä skannaustyötä jatkettiin edelleen toimintavuonna.

Muutoksenhakulautakunnan johtoryhmä seuraa säännöllisesti määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista henkilöstöryhmittäin. Tämä huomioidaan esim. henkilöstön määrässä ja rakenteessa, osaamisen varmistamisessa sekä yleisessä riskienhallinnassa. Muutoksenhakulautakunnan johtoryhmä arvioi toimintavuonna koronaviruspandemian aiheuttamia riskejä sekä teki tämän johdosta työskentelytapoihin liittyviä linjauksia säännöllisesti.

Henkilöstöhallinnon puolella täsmennettiin sisäisiä ohjeita ja henkilöstölle tarkoitettuja ohjeita päivitettiin henkilöstöhallinnon vuosikellon mukaisesti. Kaikissa hallinnollisissa käytänteissä pyritään henkilöstön oikeudenmukaiseen ja joustavaan käytäntöön.

Järjestelmävastaavan puheenvuoro

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnassa on otettu käyttöön sähköinen käsittelyjärjestelmä marraskuussa 2019. Alkuvaiheessa järjestelmässä oli paljon virheitä, joita on jatkuvasti korjattu ja pyritty parantamaan järjestelmän käytettävyyttä. Eniten järjestelmän käytettävyyteen vaikuttavat virheet korjattiin heti ja nyt on käynnissä seuraava kehitysvaihe. Vuoden 2022 aikana merkittävänä kehitystehtävänä on ollut uuden käyttöliittymän käyttöönotto. Se on perustoiminnoltaan aiempaa käyttöliittymää nopeampi ja lisäksi siinä on myös joitakin muita käsittelyä helpottavia toiminnallisuuksia. Tämän käyttöönotto ja kehittäminen vaatii edelleen paljon työtä niin käytön opettelemisessa kuin kehittämisessä. Uusi käyttöliittymä otetaan käyttöön vaiheittain, joten myös kehittäminen ajoittuu pidemmälle aikavälille.

Sähköiseen asiankäsittelyyn siirtymisen myötä myös jäsenet ovat siirtyneet käyttämään sähköistä järjestelmää. Samoin vakuutuslaitosten käsittelijöiden tulee toimittaa asiat meille sähköisen järjestelmän kautta. Sekä jäsenten että vakuutuslaitosten näkymiin on tehty pieniä parannuksia, ja niihin liittyviä kehitysideoita on odottamassa toteutusta.

Kaikki järjestelmän käyttäjät voivat esittää kehitysideoita, millä järjestelmän saisi paremmin toimivaksi ja työntekoa palvelevaksi. Näistä ideoista toteutukseen valikoituvat ensisijaisesti ne, joilla on eniten vaikutusta käytännön työskentelyyn. Järjestelmän kehittämistyötä tehdään yhdessä järjestelmätoimittajan kanssa. Muutoksenhakulautakunnan esittämien kehitysideoiden perusteella uusia toiminnallisuuksia tehdään ensin testiympäristöihin. Kun toiminnallisuudet on saatu toimimaan testiympäristöissä, ne

siirretään tuotantoympäristöön. Muutoksenhakulautakunnassa testaustyötä tekevät järjestelmän pääkäyttäjät ja lisäksi tarvittaessa muutama käsittelijä.

Vuoden 2022 aikana on järjestelmäversioiden asennukseen liittyvää testaustyötä siirretty järjestelmätoimittajalta lautakunnalle. Näin olemme päässeet paremmin varmistamaan siitä, että asennukset sujuvat hyvin, eikä niiden osalta tule yllättäviä katkoja ja häiriöitä. Olemme muiltakin osin saaneet kehitettyä yhteistyötä järjestelmätoimittajan kanssa paremmaksi.

Sanne Wickström, järjestelmävastaava

Tietosuojavastaavan puheenvuoro

Lautakunnan tietoturvyöryhmä on toiminut vuodesta 2016 alkaen, jolloin aloitettiin valmistautuminen EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin sekä asianhallintajärjestelmän uudistukseen. Alkuvaiheessa aikaa vei toiminnan organisointi ja GDPR:ään liittyvä selvitystyö, mutta melko nopeasti päästiin jo käytännön kehittämistyön äärelle. Muutoksenhakuprosessiin liittyvien tietosuojakysymysten lisäksi on ollut tärkeää tunnistaa myös muiden ryhmien kuten oman henkilöstön tietoturvaan liittyvät tarpeet.

Tietoturvyöryhmän kokoonpano on täydentynyt vuosien varrella ja kattaa asiantuntemusta organisaatiomme eri työvaiheista. Yhdessä tekeminen onkin arvokasta, jotta mahdollisimman moni näkökulma pystytään ottamaan kehittämistyössä huomioon. Tämän vuoksi aktiivinen keskusteluyhteys myös keskeisten sidosryhmien kanssa on tärkeää. Yhteistyötä on tehty niin järjestelmätoimittajien, vakuutuslaitosten, vakuutusoikeuden kun muiden lautakuntienkin kanssa.

Tietosuojavastaavana keskeisimpiin tehtäviini on kuulunut ryhmän kokousten organisointi sekä henkilöstön kouluttaminen. Vuodet ovat olleet opettavaisia ja konkretisoineet jatkuvaa muutosta ympärillämme. Toimintaympäristö lakeineen, uhkineen, järjestelmineen ja sisäisine prosesseineen päivittyy ja jokaisen muutoksen kohdalla on arvioitava sitä, miten osapuolten tietosuoja näissä tilanteissa varmistetaan. Tietoturva onkin aihealue, johon liittyvä tehtävälista ei varmastikaan missään organisaatiossa pääse tyhjenemään.

Vuonna 2022 lautakunnassa jatkettiin säännöllistä työtä tietoturvan ja henkilötietojen käsittelyn kehittämiseksi. Erytystä huomiota vuoden aikana kiinnitettiin henkilöstön tiedottamiseen, kouluttamiseen sekä toimintaohjeiden kehittämiseen. Myös jäsenille järjestettiin koulutusta, lisäksi heille toimitettiin päivitetty ohjeistus henkilötietojen käsittelyyn liittyen.

Monien muiden tavoin myös lautakunnassa asian käsittely on nykyään pitkälti sähköistä, mikä puolestaan luo riippuvuuden teknisten yhteyksien ja välineiden toimivuudesta. Vuoden 2022 alun tapahtumat eli Ukrainan sota ja uusien uhkien mahdollisuus mietityttivät myös tästä näkökulmasta. Onkin selvää, että moninaisesti ja muuttuviin tietoturvaan varautuminen ja selkeät toimintaprosessit ovat organisaatioissa

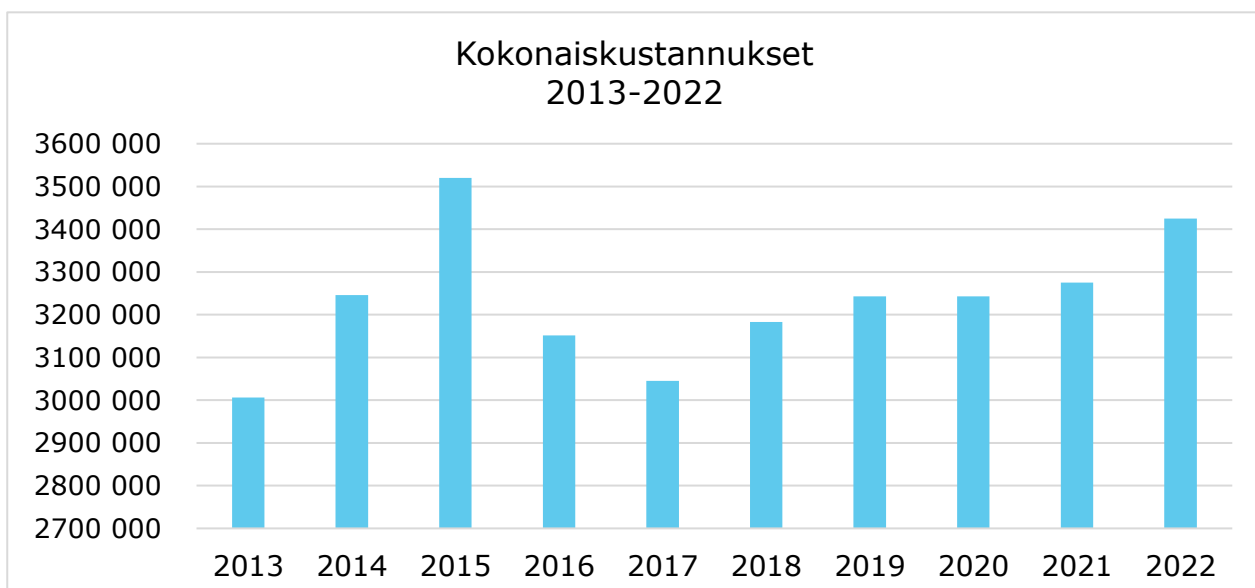
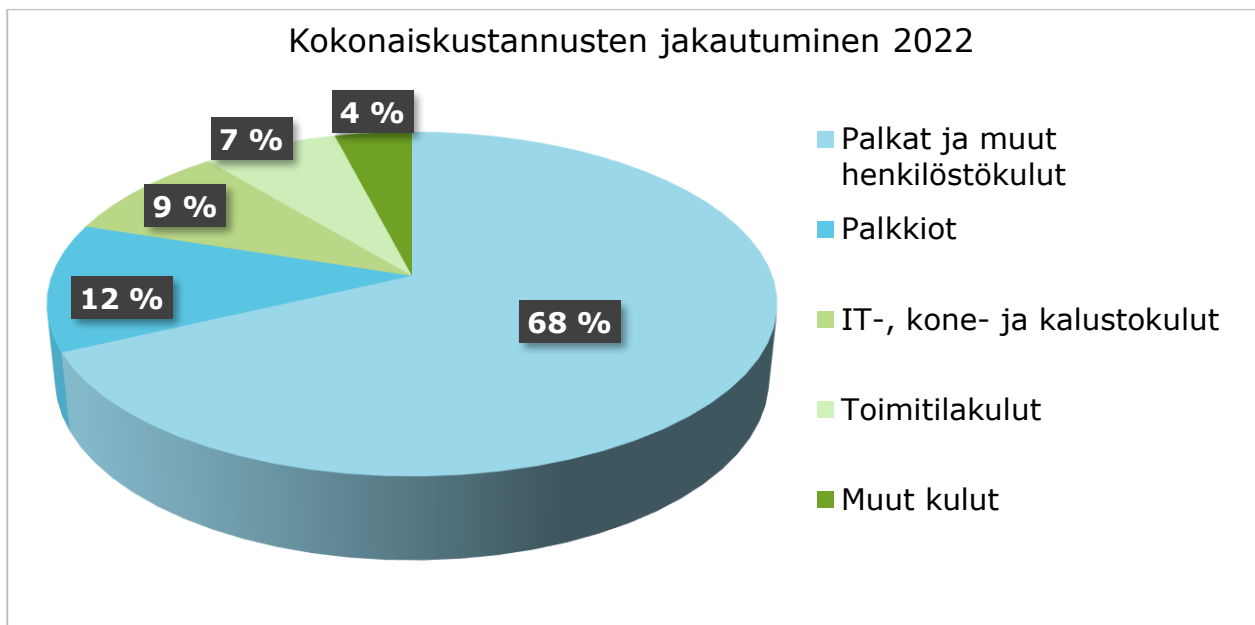
ensiarvoisen tärkeässä roolissa, jotta sekä henkilötiedot että asioiden käsittelyprosessit pystytään turvaamaan näinä erityisen epävakaina aikoina.

Mari Valakari, tietosuojavastaava

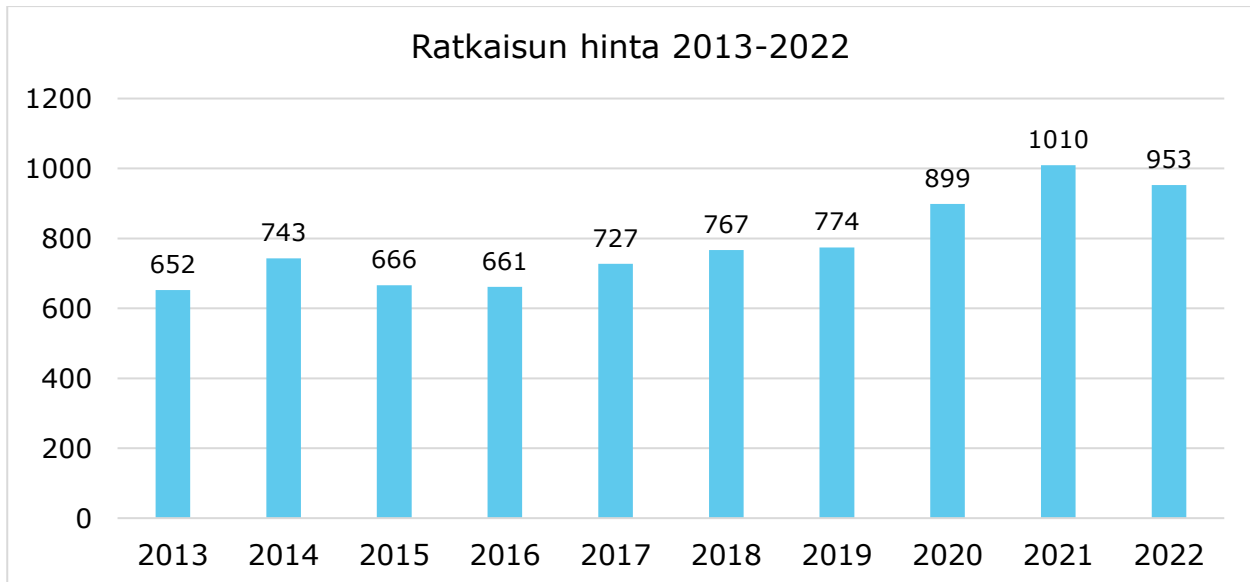
Kustannukset

Muutoksenhakulautakunnan toiminta rahoitetaan lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavilta vakuutuslaitoksilta perittävillä oikeushallintomaksuilla. Oikeushallintomaksun suuruuden vahvistaa Finanssivalvonta.

Vuodelle 2022 tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalle oli toimintaan varattu 3 741 426 €. Toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 3 425 139 €. Suurin kuluerä (2 302 983 €) oli palkat sivukuluineen (68 %). Kokonaiskustannukset kasvoivat 4,6 % edellisestä vuodesta.

Muutoksenhakulautakunnan yhden päätöksen hinta (kokonaiskustannukset jaettuna päätösten määrällä) oli 953 €. Edelliseen vuoteen verrattuna päätöksen hinta laski kokonaiskustannusten kasvusta huolimatta noin 6 %, koska ratkaistujen asioiden määrä kasvoi 11,3 %.

Henkilöstö

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan johtoryhmään kuuluvat puheenjohtaja sekä hallintopäällikkö, joka toimii myös toimiston esihenkilönä sekä esittelijöiden ja valmistelijoiden esihenkilöt. Johtoryhmä tukee puheenjohtajaa muutoksenhakulautakunnan toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä.

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnassa oli toimintavuoden 2022 lopussa 37 henkilöä. Näistä esittelijöitä oli 15 henkilöä, joista yksi toimi esittelijän työn ohella sähköisen järjestelmän pääkäyttäjänä.

Valmistelijoiden ryhmään kuului 12 henkilöä, joista yksi toimi järjestelmävastaavana tehden pelkästään sähköisen järjestelmään liittyviä työtehtäviä.

Toimistossa henkilöstöä oli kaiken kaikkiaan kuusi henkilöä, näistä yksi on hallintoassistentti ja toinen IT-assistentti. Loppuvuodesta 2022 toimistossa yksi kuudesta oli ammattikorkeakouluharjoittelija.

Muutoksenhakulautakuntaan palkattiin toimintavuonna kolme määräaikaista esittelijää. Yksi esittelijä oli vuoden kestävällä vapaalla tuomioistuinharjoittelua varten ja toisen esittelijän perhevapaa jatkui koko toimintavuoden. Yksi valmistelija erosi oltuaan vuoden vapaalla toisen työn hoitamista varten. Toimistosta yksi henkilö jäi eläkkeelle sekä hallintoassistentti vaihtui perhe- ja opintovapaalta palaavan hallintoassistentin myötä.

Tiedot vuoden lopun tilanteessa

	2022	2021
henkilöstö	37	35
henkilötyövuodet	36,2	34,6
keski-ikä	42,8	44
alle/yli 45-vuotiaat	22/15	20/15
naiset/miehet	27/10	24/11
vakinaiset/määräaikaiset	30/7	28/7
kokoaikaiset/osa-aikaiset	34/3	33/2
sairauspoissaolot pv/htv	5,8	2,5

Kuluvan vuoden aikana pandemiasta johtuvien rajoitusten lievennyttyä sekä kiinteistön katto- ja ilmastointikorjauksen valmistuttua henkilöstö palasi etätyösopimusten puitteissa lautakuntaan lähityöhön kesälomien jälkeen elokuussa. Jo v. 2021 tapahtuneen lautakunnan muuton johdosta lautakuntaan oli laadittu yhteistyössä henkilöstön kanssa yhteiset pelisäännöt tiloissa työskentelyyn. Samoin hybridikokouksissa toimimiseen oli saatu runsaasti kokemusta pandemiavuosien aikana. Laajan etätyöskentelyn aikana kasvatusten tapahtunut yhteisöllisyys on vähentynyt ja tämän johdosta lautakunnassa on pidetty toimivana käytäntöä, että myös toimistotyöskentelyä edellytetään, vaikka työtehtävät eivät aina kaikilta läsnätyötä edellytä. Fyysiset kohtaamiset on yhteisöllisyyden ja työhyvinvoinnin näkökulmasta arvioitu merkittäviksi. Muutoksenhakulautakunnan nykyiset toimitilat mahdollistavat hyvin henkilöstön kanssakäymisen työnteon ohella.

Henkilöstön työterveyspalvelut on järjestetty Aavan kanssa. Lautakunnan ja Aavan yhteyshenkilöiden kanssa pidetään säännölliset tapaamiset vähintään kaksi kertaa vuodessa. Koronapandemian johdosta myös työterveyspalveluja hoidettiin mahdollisuuksien mukaan etäpalveluina.

Tapahtumat ja koulutukset

Muutoksenhakulautakunta täytti 40 vuotta vuonna 2022. Merkkipäivää juhlittiin 7.10.2022 muutoksenhakulautakunnan tiloissa. Kutsuttuja olivat nykyinen henkilöstö ja jäsenet sekä henkilöstöä ja jäseniä aikaisemmilta vuosilta. Myös yhteistyökumppaneita oli kutsuttujen joukossa. Lautakuntaan oli kerätty tietoa lautakunnan toiminnasta kuluneina vuosina. Lautakunta muutti nykyisiin tiloihin keväällä 2021 ja pandemian takia lautakunnan tilat olivat useimmille uudet, joten tapahtumassa oli mahdollista myös tutustua lautakunnan tiloihin.

Toimintavuonna lautakunnassa pidettiin kaikille kaksi tietoturvaan liittyvää koulutusta sekä Tapaturmavakuutuskeskus esitteli lautakunnan henkilöstölle uudistuneen

työtaturmatieto-palvelun. Lisäksi lautakunnan henkilöstö osallistui Aavan järjestämään webinaariin, jonka aiheena oli ”Mielen reagointi pitkittyneessä kriisissä.”

Puheenjohtaja alusti keväällä 2022 TVK:n järjestämässä vakuutuslaitosten korvaus- ja vakuutusverkoston asiantuntijoille suunnatussa verkkoseminaarissa aiheesta oikeudenkäynti hallintoasioissa.

Lautakunnan työntekijät voivat suorittaa vakuutustutkinnon (VTS-tutkinto). Lautakunta maksaa osan tenttimaksuista sekä huomioi suoritettun tutkinnon palkassa VTS-lisänä.

Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen on jo aiemmin kiinnitetty erityistä huomiota. Jokaiselle laaditaan perehdyttämissuunnitelma ja nimitetään perehdyttäjä. Lisäksi tekniisiin, hallinnollisiin ja tietoturvaan liittyviin asioihin on oma perehdytys. Työntekijän laadullista ja määrällistä suoriutumista seurataan alkuun tehostetusti oikeiden työtapojen saavuttamiseksi. Vastaavasti poislähtevän työntekijän osalta pyritään huomioimaan osaamisen siirtäminen hyvissä ajoin esihenkilön toimesta työtehtävien läpikäynnillä ja haastatteluilla.

Esittelijöiden palaverissa käydään säännöllisesti läpi vahvennetuissa istunnoissa käsitellyt asiat, vakuutusosoikeuden ja korkeimman oikeuden ratkaisuja sekä yleisesti ratkaisukäytäntöihin vaikuttavia asioita. Lisäksi palaverissa käydään läpi muita ajankohtaisia asioita johtavan esittelijän johdolla.

Valmistelijoiden palaverissa on kuluvana vuonna johtavan valmistelijan johdolla keskitytty valmistelutyön ohella sähköisen järjestelmän uuden version testaamiseen sekä käytön opetteluun. Tämän johdosta työvaiheisiin liittyviä prosessi- ja teknisiä ohjeita on päivitetty.

Toimiston työryhmässä on kuluvana vuonna käyty läpi sekä laadittu toimiston työvaiheisiin liittyviä ohjeita toimiston esihenkilön johdolla huomioiden henkilöstönvaihdokset työtehtävissä.

Johtoryhmän kokouksissa käydään koko lautakunnan toimintaan liittyviä asioita jokaisen henkilöstöryhmän esihenkilön esittämänä painopisteenä ajankohtaiset asiat sekä tulevaisuuteen suuntaavat toimenpiteet.

Koko lautakunnan tasolla henkilöstön osaamista on kehitetty huomioiden esim. vuosittaisissa kehityskeskusteluissa esiin tulleen asiat. Lisäksi esihenkilöt seuraavat säännöllisesti oman työryhmän henkilöiden tavoitteiden saavuttamista ja puuttuvat esim. kohdennetulla perehdytyksellä havaittuihin osaamisvajaisiin.

Lautakunnassa toimii vuosittain jäseniltään vaihtuva virkistystoimikunta, jonka tehtävänä on omalta osaltaan vahvistaa henkilöstön yhteisöllisyyttä. Virkistystoimikunta järjesti kuluvana vuonna useita tapahtumia. Henkilöstölle on vuosittain varattu työkyvyn ylläpitoa varten tyky-rahaa, jota voi käyttää liikunta- ja kulttuurimenoihin.